

PPS-jaarrapportage 2018

Algemene gegevens	
PPS-nummer	AF-15257
Titel	Breeders In Balance
Thema	A&F Duurzame Veehouderij
Uitvoerende kennisinstelling(en)	Wageninge Livestock Research
Projectleider onderzoek (naam + emailadres)	Dr. ing. R.A. (Rick) van Emous (rick.vanemous@wur.nl)
Penvoerder (namens private partijen)	Ing. A. (Alex) Spieker
Contactpersoon overheid	Françoise Divanach
Totale projectomvang (k€)	240 (2016) + 1.340 (2017-2020) = 1.580
Adres projectwebsite	https://www.wur.nl/nl/project/Breeders-in-Balance.htm
Startdatum	1 januari 2016
Einddatum	31 december 2020 (verlening met 1 jaar)

Goedkeuring penvoerder/consortium

De jaarrapportage dient te worden besproken met de penvoerder/het consortium. De TKI's nemen graag kennis van eventuele opmerkingen over de jaarrapportage.

De penvoerder heeft namens het consortium de jaarrapportage	☒ goedgekeurd ☐ niet goedgekeurd
Eventuele opmerkingen over de jaarrapportage:	

Planning en voortgang (indien er wijzigingen zijn t.o.v. het projectplan svp toelichten)

Loopt de PPS volgens planning?	Nee. Begin dit jaar is door budget- en onderzoekscapaciteit perikelen het geplande experiment (verminderen effecten voerrestrictie) uitgesteld. Het experiment start eind januari en zal mogelijk tot einde 2019 of begin 2020 doorgaan. Onderdeel milieu heeft ook wat vertraging opgelopen doordat de pilotexperimenten langer duurden dan gepland. Andere onderdelen lopen goed op schema.
Zijn er wijzigingen in het consortium/de projectpartners?	Nee
Is er sprake van vertraging en/of uitgestelde opleverdatum?	Ja. Einde project is nu gesteld op 31 december 2020 i.p.v. 31 december 2019 i.v.m. de hierboven vermelde oorzaken m.b.t. de planning
Is er sprake van inhoudelijke knelpunten, geef een korte beschrijving	Nee
Is er sprake van afwijkingen van het ingezette budget/de begroting?	Nee

Korte omschrijving inhoud/doel PPS

Wat is er aan de hand en wat doet het project daaraan?

Wat gaat het project opleveren en wat is het effect hiervan?

Binnen de vleeskuikenouderdierensector spelen een aantal belangrijke onderwerpen de komende jaren een belangrijke rol. Vanuit maatschappelijke en politieke hoek zijn dit dierenwelzijn

(gecontroleerde voeropname, houderij zonder ingrepen, beschikbaarheid verhoogde rustplaats), milieu (overlast voor de omgeving) en nog verder verminderen van antibiotica (AB) gebruik. Daarnaast zijn binnen de sector milieu (vergunningen), diergezondheid (verminderen uitval) en verbetering van reproductie (economie) noodzakelijk om een gezonde sector te behouden.

Het doel van deze PPS is het ontwikkelen van integraal duurzame huisvestings- en managementsystemen voor vleeskuikenouderdieren die ontworpen worden met het oog op verbetering van de belangrijkste uitdagingen binnen de gebieden: dierenwelzijn, milieu, diergezondheid (en AB gebruik) en (re)productie.

Dit project is wetenschappelijk vernieuwend door de integrale aanpak van de verschillende uitdagende vraagstukken, zonder dat verdieping binnen kennisgebieden uit het oog wordt verloren. Daarnaast levert het project fundamentele en toegepaste wetenschappelijke kennis die breder toepasbaar is dan alleen voor de vleeskuikenouderdieren, en breder dan alleen voor Nederland. De PPS draagt bij aan een transitie naar een meer duurzame vleeskuikenouderdierensector in de volle breedte. De overlast voor milieu wordt significant verminderd waardoor de acceptatie van de moderne houderij van vleeskuikenouderdieren verbeterd wordt. Daarnaast wordt aandacht besteedt aan de volksgezondheid (fijnstof, ammoniak, endotoxinen, etc.).

Resultaten 2018

Geef een korte beschrijving van de high-lights van 2018

Geef een korte beschrijving van de projectdeliverables 2018

Dierwelzijn

Afgelopen jaar stond in het teken van de voorbereidingen voor het experiment naar het verminderen van de effecten van voerregulatie bij vleeskuikenouderdieren. Het doel van het experiment is om het gecombineerde effect te bestuderen van twee verschillende voeders (standaard en verdund (met haverdoppen)) en twee verschillende frequenties van voer verstrekken (eenmaal of tweemaal per dag) op gedrag en reproductie tijdens de opfok- en legperiode. Veel aandacht is besteed aan het opzetten van het experiment met verschillende (nieuwe) gedrags- en welzijnsaannemingen en het samenstellen van de verschillende voeders. Het experiment start eind januari 2019 en zal het gehele jaar beslaan.

Milieu

Gedurende het afgelopen jaar zijn er een tweetal pilot experimenten in de praktijk uitgevoerd. Eerst is onderzoek gedaan naar het toepassen van zogenaamde infrarood panelen op het drogen van de mest onder het rooster. Daarbij is ook nagegaan wat het mogelijke effect is op ammoniak vorming en emissie. Uit het onderzoek bleek dat de IR stralers de mest tot circa 1 meter flink drogen. Daarnaast bleek de ammoniakemissie van de mest ook flink af te nemen. Verder zijn metingen gedaan bij een praktijkbedrijf met vleeskuikenouderdieren naar de mestproductie op het rooster gedurende 24 uur. Dit om de inzet van mestdroging met (opgewarmde) lucht te optimaliseren. Uit de resultaten bleek dat de mestproductie op het rooster gelijkmatig verdeeld is en dat er dus geen groot verschil is in mestproductie gedurende de dag en de nacht.

Na een brainstormsessie met mensen uit de sector en toeleverende industrie zijn in december 2018 stappen gezet om te komen tot een innovatief huisvestingssysteem om de ammoniakemissie bij ouderdieren te verminderen. Planning is om voor de zomer 2019 te starten met metingen in praktijkstallen.

In 2018 is de tweede wetenschappelijke publicatie binnen het project geschreven en opgestuurd naar het tijdschrift Poultry Science. Het gaat om het onderzoek naar het effect van verminderen van het ruw eiwitgehalte van het voer op het droge stof en chemische gehalten mest/strooisel en de ammoniakemissie. Het is de verwachting dat deze publicatie halverwege 2019 geplaatst wordt.

Diergezondheid/welzijn/reproductie

Een lage uitval bij vleeskuikenouderdieren is belangrijk in het kader van diergezondheid, welzijn en reproductie. Binnen BIB is eind 2017 daarom een onderzoek gestart naar de effecten van aanpassingen aan het management en de stalrichting op de uitval en (re)productie bij praktijkbedrijven. Daaruit bleek dat met name aanpassingen aan basale zaken zoals water, voer, lucht en licht zeer bepalend zijn voor de uitval en (re)productie. Door het toepassen van verschillende aanpassingen aan management en/of stalrichting bleek de uitval 1% lager te zijn op de onderzochte bedrijven terwijl het aantal geproduceerde kuikens per moederdier steeg met 10 stuks. Al de verzamelende informatie is in 2018 gebruikt om een informatieve klapper te maken

voor praktijkbedrijven met alle Tips & Trucs op de verschillende deelgebieden. Daarnaast is in maart 2018 een seminar georganiseerd om het een en ander toe te lichten. Daarbij waren bijna 100 deelnemers aanwezig met een groot aandeel pluimveehouders (40%). In de tweede helft van 2018 is, in samenwerking met pluimveeslachterij Remkes te Epe, een onderzoek gestart naar de oorzaken van uit- en inwendige afwijkingen aan vleeskuikenouderdieren. In eerste instantie is onderzoek gedaan naar de oorzaak van een hoge incidentie aan borstblaren bij ouderdieren. Dit onderzoek wordt vervolgd in 2019 maar uit de eerste resultaten blijkt dat de inrichting van de stallen een belangrijke oorzaak is.

Aantal opgeleverde producten in 2018 (geef in een bijlage de titels en/of omschrijvingen van de producten of een link naar de producten op de projectwebsite of andere openbare websites)			
Wetenschappelijke artikelen	Rapporten	Artikelen in vakbladen	Inleidingen/workshops
1	0	8	6
Titels/omschrijvingen van belangrijkste producten in 2018 (max. 5) en hun doelgroepen			
Paper (wetenschappelijke publicatie): - Effects of dietary crude protein levels on water intake, litter and manure composition, ammonia emission, and N losses in broiler breeders. Poultry Science. Internationale wetenschappers en studenten van universiteiten. Flyer: - Tips & Trucs: Hoe verbeter ik de prestaties van mijn vleeskuikenouderdieren? Voor pluimveehouders, periferie en studenten. Artikelen: - Meer kuikens door minder onrust. In blad Pluimveehouderij voor pluimveehouders, periferie en studenten. - Laag-eiwitgehalte foktoomvoer is goed mogelijk tijdens 1e en 2e fase vleeskuikenouderdieren. In blad Pluimveehouderij voor pluimveehouders, periferie en studenten.			

Bijlage: Titels/omschrijvingen van alle producten in 2018 of een link naar deze producten op de projectwebsite of andere publieke websites

Artikelen in vakbladen:

- Verhoogde rustplaats met roosters favoriet. Pluimveehouderij no. 2, 8 februari 2018.
- Meer kuikens door minder onrust. Pluimveehouderij no. 3, 1 maart 2018.
- Onderzoek is nooit klaar. Pluimveehouderij no. 4, 22 maart 2018.
- Ouderdieren sector flink efficiënter. BRAVO (magazine voor vermeerderaars in Nederland en België). Maart 2018
- Tien kuikens meer door minder onrust bij moederdieren. Pluimvee (pluimvee blad in België), april 2018.
- Laag-eiwitgehalte foktoomvoer is goed mogelijk. Pluimveehouderij no. 11, 16 augustus 2018.
- Aan de slag met de onderzoeksagenda. Pluimveehouderij no. 12, 6 september 2018.
- Infrarood stralers: minder ammoniak uit drogere roostermest. Pluimveehouderij no. 16, 29 november 2018.

Factsheet:

- Er is toekomst voor vleeskuikenouderdieren in Nederland. Wageningen Livestock Research, februari 2018.

Flyer:

- Tips&Trucs: Hoe verbeter ik de prestaties van mijn vleeskuikenouderdieren? Wageningen Livestock Research, januari 2018.

Berichten op website:

- Vermeerderingssector produceert efficiënter. Pluimveeweb, april 2018.
<https://www.pluimveeweb.nl/artikel/168624-vermeerderingssector-produceert-efficienter/>
- Uitval 35 weken goede voorspeller aantal eieren. Pluimveeweb, april 2018.
<https://www.pluimveeweb.nl/artikel/168808-uitval-35-weken-goede-voorspeller-aantal-eieren/>

Inleidingen/workshops:

- Stand van zaken BIB. Wageningen, 21 februari 2018.
- Relatie aanpassingen management/systeem en reproductie. LIV-Venray, 7 maart 2018.
- Voeding van vleeskuikenouderdieren. Wageningen, 19 april 2018.
- Stand van zaken en voortgang BIB. Wageningen, 4 oktober 2018.
- BIB en verminderen van ammoniak. Oirschot, 18 oktober 2018.
- Brainstormsessie NH3 reductie systeem. Wageningen, 5 november 2018.
- Brainstormsessie BIB 2.0. Wageningen, 12 december 2018.